

Svinesundskommittén 2021 03 16

Remissvar för EU-program Interreg Sverige-Norge 2021-2027

"Norden skall vara världens mest hållbara och integrerade region 2030"

Inledning

Interreg-programmen, och i synnerhet Sverige-Norge, bör vara tydliga med att pandemin har flyttat den gränslösa upplevelsen i svensk-norska regioner många decennier tillbaka. Inte sedan 1945 har gränsbor upplevt, att det är problem att passera gränsövergångar för dagliga resor mellan arbete och hem, för kultur och natur upplevelser, besöka familjen etc. Vi vet för närvarande inte vilka konsekvenser gränstängningen och stigmatiseringen av "utlänningar" kommer att få för den gränslösa bostads- och arbetsmarknaden, som vi tagit för given. Vi har bl.a via Interreg projekt arbetat för att stärka och utveckla den. Svinesundskommittén ser stora möjligheter att med hjälp av finansiering via Interreg, arbeta med de utmaningar som står framför oss.

Gränstängningen har gett oss erfarenhet av digital interaktion, och att det kan både kompensera för fysiska möten och till och med ge ökat deltagande. Men detta får inte överskugga de problem som skapas t.ex. inom industrin och hälsosektorn i gränsregionerna där arbetet kräver närvaro på jobbet oavsett bostadsadress.

Svinesundskommittén vill betona vikten av att programskrivningen skall verka för

"Norden skall vara världens mest hållbara och integrerade region 2030" och det gränsregionala arbetet som kommer att ske inom Interreg Sverige-Norge är av stort värde för att närma oss denna vision.

Beskriv hur du upplever att valda politiska mål (PO) och särskilda mål (SO) kan skapa möjligheter för gränsområdet och din organisation, i förhållande till syftet med gränsöverskridande samarbete.

Vi upplever att valda politiska mål stämmer väl överens med de fokusområden som Svinesundskommittén arbetar inom.

Vi anser att valda PO – områden kan skapa möjligheter i gränsområdet och för Svinesundskommittén som en gränsöverskridande organisation. Dock saknar vi PO 5, som vi anser är ett verktyg för, att utveckla långsiktiga gemensamma strategier i gränsregionen

PO 4 är ett område som kommer att ha stor betydelse för att återskapa en gränslös arbetsmarknad. Det som pendlare och företag har upplevt under 2020/2021, har skapat en osäkerhet och otrygghet inför att arbeta, anställa arbetskraft eller driva företag på andra sidan gränsen. Det är viktigt att ta sig an de utmaningar som finns, och ge möjligheter för samordning

|

av kompetenskrav, legitimation etc. Det krävs nu många olika insatser för att eliminera faktiska och mentala hinder för en gränsöverskridande arbetsmarknad. Det krävs insatser/projekt som skapar en långsiktig trygghet och tillit.

Svinesundskommittén arbetar med att identifiera gränshinder för näringslivet/företagen i gränsregionen, vilka skapas som följd av att det finns en landgräns i en annars funktionellt sammanhängande region. I vårt uppdrag ligger även att förmedlar hindren till rätt adressat. Detta är ett arbete som bör intensifieras under den kommande programperioden. Vi ser framemot att söka stöd för arbetet inom programmet.

En effekt av den stängda gränsen, och av de restriktioner som inrättats för att förhindra smittspridning, är att det uppstått ett stort antal nya mentala hinder för att göra affärer över gränsen, söka arbete över gränsen etc.

Beskriv projektidéer som ni har i er organisation och som skulle kunna skapa gränsöverskridande mervärden i programområdet, oavsett om idén passar in i nuvarande programförslag eller inte.

Svinesundskommittén har i samarbete med Viken Fylkeskommune och bland andra Västra Götalandsregionen, under föregående programperiod genomfört ett antal projekt som ligger helt i linje med den kommande programskrivningen. .

Våra fokusområden är Blå tillväxt , Grön Tillväxt , Turism/reiseliv, Kollektivtrafik och Gränshinder/gränsmöjligheter och de överensstämmer med PO1,PO2 och PO4.

Vi kommer att fokusera på att tydliggöra det gränsregionala mervärdet , då det är ett av våra huvuduppdrag.

De resultat vi erhållit och/eller de resultat vi inte kunnat uppnå på grund av corona pandemin, kommer vi att ta vidare i nya projekt under kommande programperiod.

Vi har även kunnat konstatera bland annat i projektet ”Marint Gränsforum Skagerrak” att kunskapen om varandra inom nationella myndigheter på norsk och svensk sida är svag, dessutom är samarbetet ofta marginellt. Regelverken skiljer sig åt och de praktiseras även olika i länderna.

Vi har kopplat samman norska och svenska forskare, entreprenörer och myndigheter med goda resultat. Det finns ett stort intresse för, att i den kommande programperioden lära av varandra och skapa nya gemensamma arenor och forum samt aktiviteter.

Gemensamma projekt med konkreta aktiviteter skapar mötesplatser. De synliggör även behov och möjligheter för samordning av regelverk, som kan förenkla för företag och verksamheter i gränsregionen.

Vi har utvecklat arenor för gränsregionalt samarbete inom Grön tillväxt. Vi kan även där konstatera, att nätverk och mötesplatser har lett till nya samarbeten via kunskapsöverföring och kunskapsutbyte. Det är samarbeten som leder till en ökad hållbar tillväxt i gränsregionen inom gröna näringar.

Bidrar programmet i alla sina delar till den gröna omställningen?

Grön omställning är ett brett begrepp och bidragen kan variera, men de insatser som förslaget ger exempel på kan bidra. Det finns flera andra områden, men vi förutsätter att de utvalda, har prioriterats efter noga överväganden.

Vi har sett betydelsen av professionella gränsöverskridande system, för att nå konkreta resultat inom projekten. I dessa system är det av stor betydelse att akademien är representerad. Det är ofta svårt att få akademien som en part i projekten, på grund av hur EU – programmen är organiserade och hur finansieringsmodellen ser ut.

Under I:1 lyfter författarna bristen på forskningsmiljöer i programgeografin. Det vi har konstaterat är, att det krävs en öppenhet och en flexibilitet för ta tillvara de goda exempel som finns. Intresse finns från akademien att delta i projektarbete, men intresset bromsas ofta av de formella strukturerna.

Har din organisation idéer på projekt som främjar den gröna omställningen, speciellt inom PO1 och PO4?

Svinesundskommittén har i samarbete med Viken Fylkeskommune och med medfinansiering från VGR genomfört ett antal projekt, som möter behoven hos gröna och blå tillväxtföretag, matchar utbildningar mot företagets behov etc. De resultat som vi nått i projekten kan vidareutvecklas i nya projekt, som främjar den gröna omställningen.

Det er viktig at prosjektenes resultater møter næringslivets behov og at det legges til rette for at bedrifter og/eller næringslivsorganisasjoner kan delta i prosjektene. Om din organisasjon ikke representerer næringslivet ber vi deg om å beskrive hvordan din organisasjon har tenkt å involvere næringslivet?

Vi kommer under kommende programperiod liksom tidligere, ha fokus på att skapa nätverk och affärer mellan företag i gränsregionen samt att identifiera gränshinder. I arbetet ingår även, att starta lösningsprocesser och lyfta de aktuella hindren till rätt adressat för att förhoppningsvis få tillstånd en lösning.

Det är viktigt att vi inte alltid skapar nya innovationssystem, utan stärker och utvecklar befintliga inom t.ex. cirkulär ekonomi

Vi har även i vårt gränsregionala arbete kunnat konstatera att det finns problem, att utveckla samarbete över gränsen då det saknas svensk/norska finansierings möjligheter. Företagsstöd och finansierings system är nationella. Det finns idag inga gränsöverskridande system inom de regionala och/eller nationella stödstrukturerna. Det skulle vara av stort värde att inom Interreg Sverige – Norge programmet kunna ”testa” modeller för nya gränsöverskridande stödprogram för t.ex innovationer. Möjligheterna inom Interreg Sverige/Norge har hitintills varit begränsade.

I vår gränsregion finns ett stort antal mikroföretag och små företag som inte har resurser att bygga egna "lab/testarenor., att ge möjlighet till att bygga och finansiera gränsöverskridande "testarenor" kan vi se som en viktig insats. Det kommer ha en stor betydelse för det gränsregionala näringslivet och ett smartare och grönare Europa.

Inom projekt Grön Tillväxt Trä/Rethinking Wood förde vi samman Position Väst (<https://www.positionvast.se/sv/>) med norska aktörer inom etablering. Här finns intressanta resultat att föra vidare in i nya projekt

Om du saknar något i programmet, beskriv det gärna för oss.

Råde kommune

Svinesundskommittén saknar Råde kommune inom det geografiska området för programmet. Råde kommune är en av Svinesundskommitténs medlemmar. Det är av stor betydelse för arbetet i den kommande programperioden, att Råde kommune inkluderas bland övriga norska kommuner.

Svinesundskommittén har i samarbete med Østfold/Viken Fylkeskommune varit projektägare till flera projekt, och därmed bidragit till att uppnå målen inom programmet i föregående period. Dessa projekt har Råde kommune varit en del av t.ex. "Marint Gränsforum Skagerrak", och vi anser det är av stor vikt att Råde kommune fortsatt kan medverka i våra och andras projekt.

Erfarenheterna från den tidigare programperioden visar tydligt på, att Råde kommune skall vara en del av programgeografin. Några punkter som visar på vikten av att inkludera Råde kommune i Interreg Sverige Norge.

- Kysten som er et viktig satsingsområdet
- Samarneider med Fredrikstad og Hvaler på en del områder
- En del store firmaer legger sine hovedkontor for Østfold og Follo i Råde siden vi ligger mellom tre byer
- Råde kommune er den 7 beste kommunen i Norge med privat Næringsliv
- Flyplassen (som akkurat nå er nede ligger størstedelen i Råde
- Har samarbeidet med Sverige om Biogass

PO5

Svinesundskommittén vill i detta remissvar reagera starkt emot att författarna i denna remissversion har prioriterat bort politiskt mål 5- **Europa nærmere innbyggerne (PO5)**.

Vi saknar PO 5 !!

Som vi betonade i inledningen ser vi stora behov av att återuppbygga det gränsregionala samarbetet, den gränsregionala arbetsmarknaden, strategiskt knyta turism, innovationer och sysselsättning etc. närmare varandra genom konkreta strategier – ett mindre formellt EGTC – (The European Grouping of Territorial Cooperation)

Vi anser att PO5 är av stor betydelse för bl.a. gränskommittéerna i arbetet att utveckla resilienta gränsregioner som klarar kommande kriser. Det kräver att gränsregionerna kan visa upp tydliga strategier som visar på de styrkor, svagheter, möjligheter och hot som påverkar det gränsöverskridande arbetet, samt snabbt kunna återkoppla vilka effekter som planerade beslut kan ge i gränsregionen.

Vi har i remissarbetet fått ta del av uttalanden avseende PO5, att det skulle bidra till onödiga kostnader och att det kan inkluderas i övriga PO.

Det är inte den erfarenhet vi har i Svinesundskommittén, att det har varit möjligt i det tidigare programmet. Vad vi kan utläsa i remissupplagan tror vi inte att det kommer att bli möjligt i nästa programperiod heller, om man inte skapar möjlighet inom PO 5.

Erfarenheten är, att när vi velat utveckla strategier i våra projekt, som vi anser saknas inom de flesta områden, och mellan de flesta organisationer över gränsen, har sekretariatet sagt att det inte är sökbart. Projekten skall leverera aktiviteter, nätverk, konkreta resultat etc., inga strategier. Bl.a. ville vi arbeta med det inom ett projekt, mellan turistorganisationerna på norsk och svensk sida om gränsen, men det blev nej.

Vi har startat upp en dialog mellan Regionala Utvecklingsnämnden/VGR och Näringsrådet i Viken fylkeskommune. En del i den dialogen är att utveckla långsiktiga strategier, det arbetet skulle kunna bli en del av PO5

Vi kan bara lära av vad som skett inom det nordiska och interregionala arbetet under pandemin. Vi har ett stort behov av att återskapa tillit och förtroende och en gemensam gränsregional hållbar utveckling. PO 5 ligger även i linje med arbetet inom "Europeiska gränsöverskridande medborgaralliansen", ett initiativ som syftar till att förenkla livet för EU-medborgare som bor i EU:s gränsregioner.

https://cor.europa.eu/sv/engage/Pages/cross-border-alliance.aspx?_cldee=b2xsZS5qb25hbmdAdmdyZWdpb24uc2U=&recipientid=contact-ac3766866efee61180dd005056a0542b-5a35f65aecb84c17bcca96cd82f841ea&esid=633c0526-0e5f-eb11-8118-005056a043ea

Genom PO 5 anser vi att, Svinesundskommittén med flera gränskommittéer kan få ett bra verktyg i arbetet att nå den nordiska visionen - ...mest hållbara och integrerade region 2030

Följande kanske inte saknas, men väl värt att poängtera. Vi har lärt oss under det senaste året att förutsättningarna för det dagliga livet, kan förändras snabbt och det kräver en flexibilitet för att vi skall kunna lösa de utmaningar och problem som uppstår. Det är därför av stor vikt att programdokumentet inte är för detaljerat utan att det finns utrymme för att närma sig de olika PO – områden på olika sätt utifrån den verklighet som råder. De exempel som anges skall vara vägledande, inte styrande. Vi har många utmaningar framför oss, i arbetet att skapa och

återskapa mellanmänskliga värden och gränsregionala mervärden inom prioriterade PO.